Woensdag 21 Augustus 1946

DAGBLAD

AMIGOE DI CURAÇAO

63ste Jaargang No. 4890

Dit dagblad verschijnt dagelijks, behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.; Aruba 2,50 gld.; Bovenwinden, Suriname 2,50 gld.; en het buitenland 3 gld.

Hoofdredacteur: Dr. Joh. Hartog telef. 1858, Postbus 80, Willemstad. Redactie-adres Consciëntiesteeg 27

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I
Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14, Oranjestad; tel. 38

„Tegen klein Albanië durft hij!", roept Hoxha

400 Coöperatieven staken in Londen.

Joegoslavische gezant uit Athene teruggeroepen.

NIEUWE LEDEN.

Zweden, IJsland en Afghanistan zijn toegelaten als lid van de Verenigde Naties door een rapport dat aan de Veiligheidsraad door het desbetreffende comité is voorgelegd (New York, (AP) 21.8)

Over Albanië is meer te doen, Rusland steunt het land, maar de Verenigde Staten en Groot-Brittannië zijn er tegen.

Andere candidaat-leden: Buiten-Mongolië met Rusland als steun en China als tegenstander; Siam met Frankrijk en Rusland tegen zich; Portugal, Ierland, Transjordanië, alle met Rusland tegen zich.

Voorzitter Jerzey Michalowski (Polen) zeide dat de aanvrage van Transjordanië enigszins praematuur was.

Siam pleitte lidmaatschap omdat de disputen met Frankrijk binnenkort zullen worden bijgelegd (Lake, (AP) 21.8).

DE VREDESCONFERENTIE.

Cubaanse gezant erheen.

De Cubaanse ambassadeur in Londen Guillermo de Blanck is naar Parijs vertrokken waar hij lid van de Cubaanse afvaardiging zal worden. Cuba is een der landen, die kortelings toegelaten zijn met adviserende stem.

Albanië's premier aan het woord.

Enver Hoxha, premier van Albanië, hield een rede waarin hij het Italiaanse vredesverdrag aanviel, omdat het veel te grote legermacht aan Italië toestaat. Hoxha wil leger en vloot drastisch beperken. Ook wees Hoxha op Albanië's bijdrage aan de oorlogsinspanning en hij verweet het dat Oostenrijk meer rechten had dan Albanië in de vredesconferentie. Albaanse verzetsgroepen hadden 170.000 Duitse en Italiaanse manschappen bezig gehouden en Eden, Cordell Hull en Molotov hadden Albanië in 1942 hierom nog gefeliciteerd.

Albanië verwerpt met stelligheid de aanspraken van den Grieksen premier Thaldaris, die Zuid-Albanië wil hebben, omdat Albanië een aanvallend land zou zijn geweest. Thaldaris had gewaagd van een quisling-regering van Albanië en Hoxha riposteerde hierop, dat alle leden dier regering dood zijn, voor zover ze niet naar de beste hotels van Rome zijn gevlucht. Hoxha vroeg of Thaldaris Frankrijk ook een aanvalsland noemt, omdat Hitler uit Frankrijk ook oorlog heeft gevoerd. Neen, dat niet, maar tegen het kleine Albanië durft Thaldaris!

Ernest Bevin was aanwezig, zag er gezond, maar moe uit.

Hoxha vervolgde, dat Albanië vrienden wil zijn met Griekenland, maar dat de Grieken geen invloed in hun regering mochten hebben. Albanië zal geen grenswijzigingen gedogen. Hoxha vroeg voorgoed een einde aan mogelijk Italiaans imperialisme te maken. Albanië had al van Italië moeten lijden voor het fascistisch was en wat thans gebeurde waren slechte voortekenen (Parijs, (AP) 21.8).

Hoxha stelde de schade, die door Italië aan Albanië moet worden betaald op meer dan $ 3 milliard. Albanië wil het vredesverdrag meetekenen. In tegenstelling tot de stilte die steeds volgde op de reden van de andere sprekers uit vroeger-vijandelijke landen, applaudiseerde de zaal langdurig na Enver Hoxha's speech.

Mexico aan het woord.

Alfonso Rosenzweig (Mexico) wilde een duurzame vrede, alsmede herstel van toegebrachte schade. Inzake territoriale wijzigingen wenste Rosenzweig slechts uitgaan van de wensen der betrokken volken en niet van die van overwinnaars. In plaats van het koloniale stelsel wilde Mexico het stelsel der voogdijschappen.

MISDADENGOLF IN ENGELAND.

Hier is het personeel van de Scotland Yard bezig in de beruchte Rogues Gallery, waar duizenden misdadigers worden bijgeschreven nu de misdadengolf Engeland teistert.

ROEMEENSE BOERENPARTIJ ONTEVREDEN.

De Nationale Boerenpartij in Roemenië protesteerde, dat de Roemeense regering zich niet houdt aan de overeenkomst met Moskou, waarin voorzien wordt in een zekerheidsstelling voor vrije verkiezingen. De Partij gaf aan de buitenlandse pers een nota die op 15 Augustus overhandigd was aan de Geallieerde Contrôle Commissie. Het was getekend door den ouden Julius Manui, partijleider, die in oppositie leeft met de huidige regering. In de nota worden een groot aantal verkiezingsincidenten opgenoemd, waaraan de aanhangers van de regering schuld hebben. De Boerenpartij besluit er mede, dat zij haar best doet geweld niet met geweld te beantwoorden (Bucaresti, (AP) 20.8).

VLUCHTEN GESTAAKT.

Generaal Joseph T. McNarney heeft bekend gemaakt, dat de vluchten tussen Wenen en Udine zijn gestaakt, omdat hij eernt met Generaal Morgan, commandant in Italië, wil overleggen hoe de vliegtuigen beschermd kunnen worden (Berlijn, (AP) 21.8).

Tito heeft ondertussen gesproken van herhaalde schendingen van de Joegoslavische grens, waardoor het dwingen tot landen een noodzaak was geworden. Hij zeide zulks in een toespraak tot staalarbeiders te Jesenince. Tanjug — het Joegoslavische nieuwsagentschap — zeide, dat Tito alleen het eerste Noordamerikaanse vliegtuig, dat van 9 Augustus, op het oog had. Volgens George Palmer van de Associated Press was Tito Maandag in Bled, waar velen het neerschieten van het tweede Noordamerikaanse vliegtuig zagen. Tito heeft dit dus waarschijnlijk zelf ook gezien.

In zijn eerder vermelde rede zeide Tito, dat Joegoslavië vrede wenst, maar een vrede waardig de offers, die ervoor gebracht zijn. Wij wensen geen vrede tot elke prijs. Volgens Tito vlogen er elke dag burger- en militaire vliegtuigen over Joegoslavisch grondgebied, soms bij hele escadrilles tegelijk (Londen, (AP) 21.8)

GRIEKS-JOEGOSLAVISCH CONFLICT?

De Joegoslavische gezant te Athene Isidoor Cankar is volgens uiterst linkse kringen te Athene plotseling teruggeroepen door zijn regering te Beograd in verband met een onprettige wending in de Grieks-Joegoslavische betrekkingen. De Gezant zal Vrijdag naar Beograd vertrekken.

De linkse kringen brengen dit in verband met de aanvallen, welke de monarchistisch gezinde pers op Maarschalk Tito heeft gedaan. Deze bladen zeggen ook, dat autonomistische benden in Griekenland huishouden en in Joegoslavië bewapend worden (Athene, (AP) 21.8).

JODEN NAAR NOORWEGEN.

Regeringskringen te Oslo zeiden, dat ongeveer 600 Joden uit de kampen voor verplaatste personen toestemming zullen krijgen Noorwegen binnen te komen. (Oslo, (AP) 14.8).

OM HET HEILIG LAND.

Engeland zal vragen alleen voogd te worden over Palestina, aldus een goed ingelichte Engelse regeringsman en er zijn directe aanwijzingen, dat hieruit een wijdverspreide diplomatieke strijd zal ontstaan, die uiteindelijk gaat om het strategisch toezicht op het Heilig Land. Een voorname Arabier uit Londen zeide echter, dat de Arabische landen, die Palestina omringen zullen aandringen op een volledige onafhankelijkheid. Hiermede zou de hoeksteen van de Britse verdediging van het Midden Oosten uit Engelse handen gaan. Indien de onafhankelijkheid echter niet verkregen zou kunnen worden, dan zouden de Arabische landen voorstellen, dat Egypte met het voogdijschap belast werd.

In diplomatieke kringen gelooft men, dat Rusland, die reeds lang de Britten uit Palestina wil hebben en die er voor is, dat de Joden en Arabieren hun eigen problemen oplossen, het Britse voogdijschap zal afwijzen. De Verengde Staten zullen er voor zijn, omdat zij een olie pijplijn dwars door Palestina leggen.

Het Joodse agentschap voor Palestina deed nog geen officiële mededeling over deze quaestie maar een welingelichte Jood verklaarde, dat de Joden zich niet zouden verzetten tegen een bespreking over het voogdijschap en dat zij ieder regiem zouden aanvaarden, dat hen voldoende eerlijke zeggingsschap zou geven over het toezicht op de immigratie en over enkele andere zaken. Hij voegde er nog aan toe, dat Engeland zelf het mandaat van de Volkenbond niet uit te voeren vond en zoals het nu ook gedaan wordt, moeten we daarin toestemmen. Het huidige regiem in Palestina is er een van dwang en niet van samenwerking.

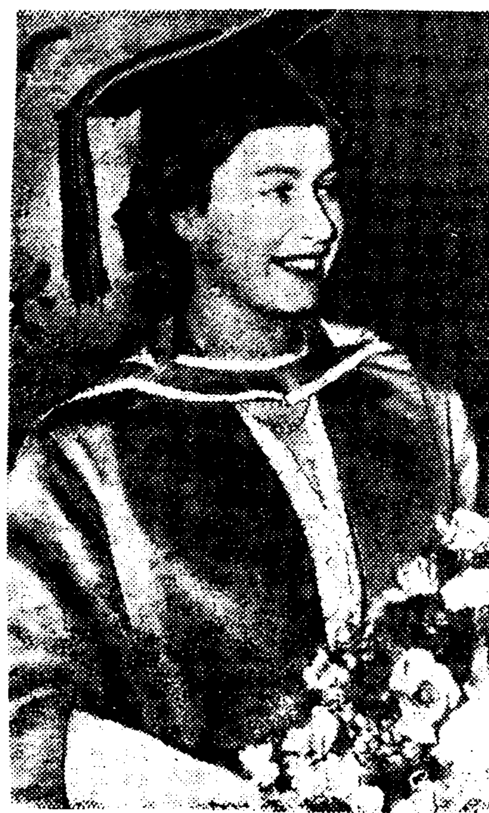
Het Britse plan is noodzakelijk geworden, omdat het Britse mandaat gegeven werd door de Volkenbond, die ophield te bestaan. Engeland voelt er niets voor om het mandaat over Palestina op te geven.

De Arabier R. S. Husseini zeide, toen hem gevraagd werd wat hij dacht over het Britse plan, dat de Arabieren zich hier net zo tegen zullen verzetten als tegen het Britse maandaat van de Volkenbond.

Alle Arabische Staten zullen voor Palestina onafhankelijkheid vragen. Er zijn 550.000 Joden en 1.250.000 Arabieren in Palestina. In een onafhankelijk Palestina zullen alle burgers dezelfde rechten en dezelfde plichten hebben. (Londen, (AP) 21.8).

NATIONALISATIE IN ENGELAND.

De Britten maakten de plannen bekend voor het algemeen toezicht en controle op de ijzer- en staalindustrie. De plannen voor publiek eigendom zullen afzonderlijk behandeld worden. De nationalisatie van de industrie, waarvan een groot gedeelte van alle exporten van het land afhangt, werd echter niet verworpen en de verklaring van het ministerie zeide, dat de voorbereidende plannen voor publiek eigendom reeds gedaan zijn. De voorstellen zullen echter aan het Parlement worden voorgelegd. De IJzer- en Staalfederatie en de vereniging van Britse staalmagnaten hebben er in toegestemd de eigen plannen ter modernisering van de industrie sneller uit te voeren en hebben zetels aanvaard in de regeringsraad. De regeringsraad zal zich bezig houden met de modernisering en met de onder de oorlog ontstane toezicht op de voortbrenging, de verdeling en de prijs en zal er verantwoordelijk voor zijn, dat er voldoende voorraad is. Uiteindelijk zal hij dus de industrie leiden. (Londen, (AP) 21.8).

DR. ELISABETH.

Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Elisabeth van Engeland als Doctor honoris causa van de Universiteit van Londen.

OVERNEMING DUITSE STAALINDUSTRIE.

Het Britse militaire bestuur in Duitsland maakte bekend, dat de gehele Duitse ijzer- en staalindustrie in de Britse zone werd overgenomen. Onder de inbeslag genomen maatschappijen behoort de 'Verenigde Stahlwerken', die bijna de helft van al het staal uit de Britse zone verwerkt. De Britten hadden reeds onder controle de Kruppfabrieken en de combinatie I. G. Farben voor zover die in de Britse zone ligt. (Herford, (AP) 14.8).

Curacaose Liqueuren naar New York.

In haar uitstalkast op de Eighth Avenue in New York hoopt Mevrouw Ruth G. Lascoff na thuiskeer een Curaçaose liqueurtentoonstelling te houden. Mevrouw Lascoff, die met de Stella Polaris vanmorgen ons eiland bezocht, vertegenwoordigt de Old Reliable Liquor Store te New York (op de hoek van de 8th Avenue en 52nd street) en in de weinige uren, welke toeristenboten in de twintigste eeuw aan de opgejaagde passagiers laten, draafde Mevrouw Lasçoff hedenochtend van winkel tot winkel, van zaak naar zaak. De heer Goslinga van de Kamer van Koophandel ontfermde zich over haar, omdat hij in Mevrouw Lascoffs plannen iets aantrekkelijks voor Curaçao zag. Mevrouw Lascoff gaat namelijk van het standpunt uit, dat een toerist hier enkele dollars achterlaat, hetgeen wel prettig voor ons gebiedsdeel is, maar toch betrekkelijk gering. Nu betrekt de Old Reliable Liquor Store reeds lange tijd liqueurs uit Curaçao en Mevrouw Lascoff was nu hier om Curaçaose paraphernalia te kopen: poppen, strohoeden e.d., die straks zullen dienen om een Curaçaose étalage te maken. Daar tussen in komen dan de Curaçaose liqueurs.

Mevrouw Lasçoff, die meent, dat de naam „Curaçao" nog niet voldoende zou zeggen, wil de naam Curaçao nog attractiever maken door al wat eigen is aan ons eiland en ons volk bij een te groeperen en een kleurenrijke en op de fantasie werkende étalage te maken.

het nieuws van vandaag

Enver Hoxha, de Albaanse leider tijdens het verzet en later premier geworden, is een onparlementaire figuur. Wij leven nu eenmaal in een tijd, dat Jan Pet het voor het zeggen heeft en dat hoffelijkheid in debat en discussie tot een teken van zwakte worden gerekend. Wij lazen onlangs een dispuut tussen twee verklaarde tegenstanders in de Indische politiek, Logemann en Meyer Ranneft. Maar van beide kanten viel er geen woord, dat niet in elk gezelschap zou kunnen worden gebruikt. Dit klinkt vreemd op een eiland, waar ruwheid in het particuliere en openbare gesprek tot een teken van flinkheid is geworden, bij lieden die, van volkse komaf met het peil hunner nieuwe positie niet tevens zich de gewoonte der beschaving hebben eigen gemaakt. Men ziet dat hier, men ziet het in de gemeenteraadsverslagen van Nederland en men proeft het uit de weinig verheffende debatten van onze Staten-generaal — om nog niet te spreken van de namen der debotterende heren.

Men ziet het ook in Parijs, waar McNeil van Schotland, de scheepstimmermanszoon, rake dingen zegt, maar toch van weinig sier getuigt. Men ziet het vandaag, nu de oude bendeleider Enver Hoxha van Albanië een rede hield, waarin hij precies zeide waarop de zaken staan, maar waarin de echo der ruwe Albaanse gebergten te bespeuren viel. Toch was Enver Hoxha de enige spreker van de vroeger-vijandelijke landen, die luide werd toegejuicht. „En langdurig", voegt het nieuwsbericht er uitdrukkelijk aan toe. Hoxha wierp alle verwijten van den Griek Thaldaris van zich: wij hebben alle oorlogsmisdadigers en leden van onze vroegere quisling-regering allang ter dood gebracht, voor zover zij de plaat niet hebben ge poetst en in de duurste hotels van Rome veilig zijn. Italië's imperialisme dateert niet van het fascistisch tijdperk: voor het fascisme kwam, was Italië imperialistisch. Het is dwaasheid om Albanië een aanvallend land te noemen, omdat het onder Italië's hiel zuchtte en Italië van Albanië uit tegen Hellas kon optrekken. Omdat Hitler uit Frankrijk tegen Engeland stookte, rekent men Frankrijk toch ook niet onder de vijandelijke, aanvallende landen! Maar tegen het kleine Albanië durft hij, die Thaldaris, die zich wel wachten zou zo over Frankrijk te spreken, slingerde de Albaanse premier de van toejuichingen daverende zaal in. Hier was een man aan het woord, die alle huichelarij van den gekuisten politicus mist, maar precies zeide, waar de schoen wringt in Parijs: de onvrijheid van spreken, omdat men om beurten tracht de groten naar de mond te praten, hetzij de Russen, hetzij de Westerlingen. Het is jammer dat onze eigen afvaardiging daarop geen uitzondering maakt, maar na het beleid van Van Kleffens was zulks ook te verwachten.

De Joodse Verzetsorganisatie

Drie groepen tegen Engelse bemoeizucht.

Het blijkt nog steeds moeilijk uit de verwarde namen der verschillende groepen binnen Palestina een duidelijk beeld te vormen, hoe de Joden zich te weer stellen tegen een mandataire mogendheid die zich pretenties aanmatigt welke zelfs een normale overheid in haar eigen land niet ongestraft tot de hare zou kunnen maken. Het is en blijft een probleem, dat Engeland door Palestina zowel aan Joden als Arabieren te beloven (dit laatste wordt door de Joden betwist door erop te wijzen dat Palestina niet binnen de door Engeland aan de Arabieren beloofde staat zou liggen), thans voor de moeilijkheid staat niet twee met elkander strijdige beloften in te lossen. Zoals het een probleem blijft dat de Joden zich te weer moeten stellen tegen Engeland, dat zij andererzijds als beschermende mogendheid moeten steunen omdat ze anders aan de Arabieren zouden zijn overgeleverd (dit laatste wordt door gezaghebbende Joodse zegslieden ook geloochend door te zeggen dat de Joden voldoende manschappen op de been zouden kunnen brengen om de Arabieren buiten te houden).

SIR EVELYN BARKER.

Sir velyn, commandant van de troepen in Palestina, is momenteel het middelpunt van critiek, omdat hij een anti-Joodse houding zou hebben aangenomen. Barker was vroeger bevelhebber van de Britse troepen in Sleeswijk Holstein.

De Joodse Raad in Londen sprak van een „zuivere daad van agressie tegen het Joodse volk". In het Lagerhuis verdedigde Minister-President Attlee het optreden tegen, wat hij noemde, „sabotage en terreur, voorbereid en uitgevoerd door een hoog ontwikkelde terreur-organisatie, die in Palestina opereerde". Over die „terreur-organisatie" deelt de speciale correspondent van „Monde", Maurice Ferrio treffende biezonderheden mee, die wij in verkorte vorm in Vrij Nederland terug vonden.

Sedert 1945 heeft de „Joodse terreur" ingrijpende veranderingen ondergaan. De anarchistische methode van de individuele moordaanslag heeft afgedaan. De terroristen zijn overgegaan tot de open, eerlijke strijd en tonen hun wapens. Er werd besloten niet meer enkele personen alleen aan te vallen, maar gebouwen, dépôts, kazernes, vliegvelden en dergelijke. Want de Joden gevoelen geen haat tegenover den Engelsman of den Arabier. Het voorwerp van hun wrok is zelfs niet het Britse Empire. De Joden hebben de Engelsen gedurende de gehele oorlog geholpen, het fascisme en het nationaal-socialisme te bestrijden. Neen,de Zionistische strijd-organisaties hebben alleen de „Engelse imperialistische politiek" de oorlog verklaard. De openbare mening, welke de individuele terreur verachtte en veroordeelde, begint langzamerhand in Palstina sympathie voor diegenen te krijgen, die door de officiële communiqué's nog steeds „terroristen" worden genoemd.

Drie verschillende groepen voeren deze oorog tegen de „imperialistische Engelse politiek".

1. de **Groep Stern,** die zich **„Lohami Cherut Israel"** (Strijders voor de bevrijding van Israel) noemt en wier tegenwoordige leider Nathan Yellin-Friedmann, van Poolse afkomst, is;

2. **„Irgun Zwai Leumi"** (Joodse Nationale Militaire Organisatie), welke door den vroegeren advocaat Menachem Beguin wordt geleid;

3. **„Hagana" (Joodse Verzetsbeweging)**, waartoe alle Joden in Palestina min of meer behoren.

De Groep Stern ontstond in 1941. De geheime verzetsbeweging, die voordien de meest beproefde „terroristen" omvatte, was de „Irgun". Zij werd toen geleid door een zekeren Arazieh, waaraan Stern ondergeschikt was. Beiden werden in 1940 als „gevaarlijke elementen" geïnterneerd. Arazieh werd al spoedig weer vrijgelaten, omdat hij Engeland oprecht goed gezind was. Hij bracht het in het Engelse leger tot majoor en viel in Irak tijdens de opstand van Raschid Ali. Stern, die even oprecht Engeland slecht gezind was, ontvluchtte zijn gevangenschap en richtte de bond van extremisten op, die zijn naam draagt. Stern werd hij een gevecht in Tel Aviv door de politie neergeschoten.

Deze drie groepen schijnen tegenwoordig nauw samen te werken. Het is misschien niet overdreven te beweren, dat zij ondergeschikt zijn aan eén generale staf.

Bij het analyseren van de strategie en de tactiek dezer „terroristen", valt niet te ontkennen, dat zij als waardige opvolgers kunnen worden beschouwd van die verzetsstrijders, die zo zeer tot de bevrijding van Europa hebben bijgedragen.

In een zg. ‚eerste bureau" zijn alle strijdkrachten in kaart gebracht. Het reservoir wordt gevormd door de „Hagana". De stoottroepen worden gerecruteerd uit de jongens en meisjes van de „Sterngroep" en van „Irgun". Het „tweede bureau" is uitstekend geörienteerd. Het kent ongetwijfeld de standplaats der Britse troepen, hun kazernes, hun verplaatsingen alsmede hun gevechtssterkte. Anders zijn bepaalde verbazingwekkende overrompelingen niet te verklaren.

Het „vierde bureau" heeft met de organisatie van de wapensmokkel wonderen volbracht. De dépôts, welke door de Duitsers en Italianen in het Westen van de woestijn moesten worden achtergelaten, werden niet door de Engelsen in beslag genomen! De Bedoeïnen hebben vele van deze dépôts ontdekt en deze bereikten meest Tel Aviv of Jeruzalem. Wat de vrachtwagens betreft, die voor dergelijke transporten zo belangrijk zijn, ziet men voer-

tuigen, die als twee druppels water lijken op die, welke in het Engelse leger worden gebruikt.

Het „derde bureau" verwerkt de berichten, welke van de andere diensten binnenkomen en maakt de voorbereidingen tot de operaties. Wanneer bv. een geheime landing van emigranten op het programma staat, dan wordt er aan de betreffende landingsplaatsen een „bruggenhoofd" opgericht, die de vorm van een corridor aanneemt en reikt tot aan respectievelijk in de nederzetting, waar de nieuw-aangekomenen voorlopig zullen worden ondergebracht. Gelijktijdig patrouilleren dan mobiele strijdkrachten de gehele omgeving van het strand af, terwijl wederom andere eenheden afleidingsmanoeuvres uitvoeren tegen politieposten of militaire installaties. Het „vijfde bureau" verzorgt de propaganda. „Irgun", „Hagana" en „Stern" beschikken over een radio-zendstation. „De Stem van Israel, de Stem van het Verzet", welke regelmatig op de 45 Meter-golflengte uitzendt. De redactie van dit station geeft ook een gestencild bulletin uit, dat iedereen heel gewoon gefrankeerd per post thuis gestuurd krijgt.

De Palestijnse Joden zien in deze verzetsbeweging de eerste stap naar de bevrijding. Het is mogelijk, dat men op een goede dag zal vernemen, dat de geestdriftigsten van het bevrijdingsleger een Joodse staat proclameren en een provisorische regering uitroepen. Een Joods droombeeld zal men zeggen; maar dan toch het droombeeld, dat schuil gaat onder de dekmantel van het „terrorisme".

Met „Captain Blood" naar Paranam.

door

FERNAND L. DE ROOY.

Ongveer 30 kilometer stroomopwaarts van Paramaribo ligt aan de Suriname-rivier het station Paranam waar een der grootste bauxiet-ondernemingen van de wereld gevestigd is. Op Paranam is echter niet de enige bauxiet-onderneming van Suriname, aangezien een kilometer of zo dichter bij de hoofdstad het bedrijf van Billiton ligt. Billiton is iets kleiner dan Paranam, doch Moengo — gelegen aan de bovenloop van de Cottica-rivier — is weer groter en een stadje op zichzelf. Op deze drie plaatsen wordt thans bauxiet of aluminium-erts ontgonnen en ter bewaking van deze ondernemingen bevonden zich tijdens de oorlog vele Noordamerikaanse en Puertorikijnse troepen in Suriname. Binnenkort zal niet ver van Moengo, ietwat dichter bij de rivier de Marowijne — die de Oostgrens van Suriname vormt — de bekende Noordamerikaanse industrieel Henry Kayser een nieuw bedrijf stichten. En dan gaan er nog geruchten volgens welke de bekende Noordamerikaanse firma Reynolds doende is ook een bauxiet-concessie te bemachtigen in Suriname.

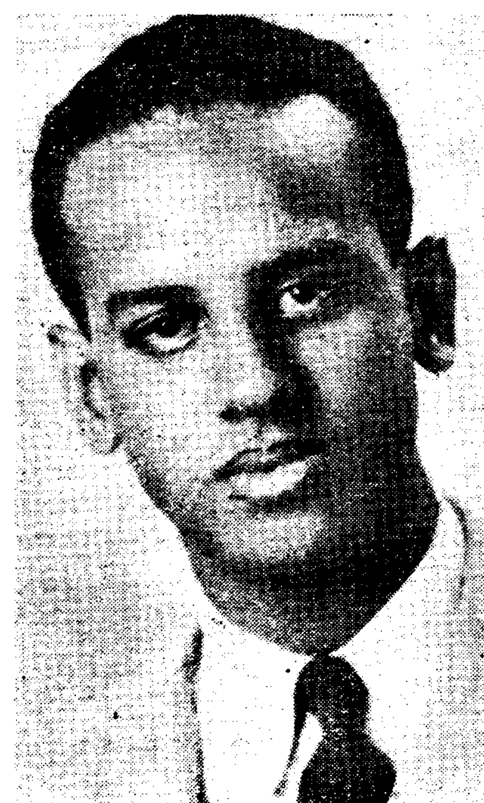
Ons bezoek beperkte zich evenwel tot Paranam waar Directeur Ir. I. J. de Greve de scepter zwaait. Er heen varen zou te omslachtig zijn zodat besloten werd de tocht te maken met een van de vele autobussen die een geregelde dienst tussen Paramaribo en Paranam onderhouden.

Men heeft dezen autoubussendie voornamelijk door particulieren geëxploiteerd worden en vanwege de noodzakelijkerwijze goedkope dienst niet veel comfort kunnen bieden, de prachtigste namen gegeven.

Zo zijn daar „Kismet", „Rose Marie", „Simon Bolivar", „Roadmaster", „Shooting Star" en „Road Tiger". Wij besloten echter met „Captain Blood" te gaan, een geel gevaarte waarin houten-banken-voor-twee als zitplaats dienen. Trouwens, de naam „Captain Blood" klinkt romantischer, avontuurlijker, en als je voor je plezier uit bent wil je wel avonturen beleven.

We togen dan op weg na nog wat door de straten van Paramaribo gereden te hebben op zoek naar meer passagiers. Op deze weekdag bleek er echter niet veel animo te zijn zodat van de 23 zitplaatsen maar een stuk of 10 bezet werden.

Twee wegen leiden naar Paranam — de ene langs de spoorbaan en verder dwars door de wildernis en een andere die ongeveer de loop van de Suriname-rivier volgt. De chauffeur, een oude bekende voetballer die eens op Curaçao kwam spelen, besloot de weg langs de rivier te kiezen.

DE SCHIJVER VAN DIT ARTIKEL.

„... mijn spiedend oog."

Hotsend en botsend ging het over de weg, welke met het rode gruis van het bauxiet „bijgewerkt" was en op slot van rekening niet eens zo slecht was. „Captain Blood" is echter geen luxe-wagen en men moet niet tegen wat gebibber opzien als men zich erin waagt.

Het afwisselend landschap biedt voldoende afleiding om de hardheid van de bank te doen vergeten. Alom ziet men aanplantingen aan weerszijden van de weg met ertussen de armzalige woningen der kleine landbouwers — Brits Indiërs, Javanen en Negers.

Langs de rivier liggen enkele grote houtzagerijen; in de aanvang passeert men ook het rustoord Bethesda voor lepralijders en de model-boerderij Beekhuizen met onafzienbare weiden waarop de koeien en veulens grazen.

Eén voor één trekken de plantages aan het oog voorbij: Boxtel, La Ressource, Domburg, La Recontre... Overal rijstvelden, grote zowel kleine, zodat aldra blijkt dat de landbouwers het voornamelijk van de rijst moeten hebben. Doch ook cocos-aanplantingen treft men aan, evenals kleine cacao- en koffie-gaarden waarboven de reusachtige koffiemama's uitsteken om haar schaduwbiedende takken beschermend uit te spreiden.

Op de weg moet af en toe een landman met zijn koe of ezel uitwijken. Komt men een vrachtauto tegen dan is het voorzichtig-aan, want de weg is smal en een verkeerde beweging zou „Captain Blood" in de sloot doen belanden.

Rammelend rijden wij over de houten bruggen die de vele zijstroompjes van de machtige Suriname-rivier overspannen. Hier en daar een eenzame visser die stil naar zijn dobber staat te turen in de hoop een snoek of een warapa uit het donkere water te hengelen.

De rit duurt een uur, doch men merkt het niet. Met belangstelling bestuderen wij het leven van de landbouwers die langs de weg wonen.

Brits Indiërs, Javanen en Negers wonen vaak vreedzaam door elkaar — een voorbeeld voor de rassen die in ander landen elkaar zo fel bestrijden. De mensen schijnen niet veel te doen te hebben; blijkbaar wacht men op de oogsttijd. De rijst staat al anderhalve voet hoog. In het najaar zullen vele gewassen rijp en de vruchtbomen volbeladen zijn. Alleen citrusvruchten vindt men thans in grote hoeveelheden. Sinaasappelen kosten minder dan een cent per stuk en men kan er volop zijn hart aan ophalen.

Bij Smalkalden ligt het bauxiet van de onderneming Billiton hoog opgestapeld. Even later is Paranam bereikt en kunnen wij „Captain Blood" met een zucht van verlichting verlaten. De zon staat bijna loodrecht boven onze hoofden en het wordt steeds warmer.

Langs rechte wegen liggen de gezellige woningen der employees en arbeiders; het is als Emmastad in het klein met in de verte de schoorstenen der fabrieken en twee torenhoge tanks waarin binnenkort bauxiet met een aluminium-gehalte van 65% zal worden vergaard.

Na een bezoek aan het hoofdkantoor met zijn prachtige gepolijste trap van 7000 guldens wordt vergunning verkregen om een bezoek aan de mijn te brengen. Het vervoermiddel is... een vrachtauto met open ijzeren bak waarin wordt plaatsgenomen. Kilometers ver wordt over een uitstekende weg gereden. Een treintje met volbeladen wagens op sleep doemt uit de verte op en dendert voorbij.

Men is verwittigd van onze komst en wij worden gastvrij ontvangen in het wachthuisje naast een heuvel van ... bauxiet. De grond is rood in verscheidene tinten. De begeleider legt uit dat de bruinrode grond ijzererts bevat. De witte steen, daar zit een hoog gehalte van aluminium in. Ik raap er een op en in het zonlicht flikkeren uiterst kleine puntjes. Aluminium! Het metaal waarvan de vliegtuigen, de potten en pannen en zoveel andere voorwerpen vervaardigd worden.

Grote stukken van de heuvel zijn reeds afgegraven, doch er ligt nog genoeg voor jaren. En de gids vertelt dat wij lopen over een uiterst ertsrijke grond, zodat ook de bodem uitgegraven kan worden.

Vier zwoegende grijpers — elk van ongeveer 130 P.K. — bijten en trekken in het erst, terwijl enkele bulldozers een handje helpen om het met dynamiet losgeslagen bauxiet bij te schuiven. Een tweede treintje staat op de smalle rails om een nieuwe lading in te nemen en straks naar de fabriek te vervoeren.

De mijnwerkers zeggen dat zij 30 cent per uur verdienen en tien uren per dag, zes dagen in de week werken. De voormannen en bedienaars van tractoren en grijpers ontvangen een loon dat tweemaal zoveel is. Op kantoor variëren de salarissen uiteraard veel meer, en gewone boekhouder ontvangt misschien 150 gulden per maand. Men kan opklimmen tot ongeveer 400 gulden per maand, doch dan moet men zeer lang in dienst zijn. Voor de woning moet huur betaald worden, doch water en licht zijn vrij.

In dit bedrijf waar een 5 à 600 man werkzaam zijn klaagt men nogal over het onderscheid dat tussen blanken en gekleurden gemaakt wordt. De juistheid van deze klacht is natuurlijk moeilijk te bevestigen, hoewel het opvalt dat de arbeiders over de behandeling anders weinig kwaads te vertellen hadden.

Er is een uur voor nodig om vluchtig de verwerking van het ruwe bauxiet tot het gezuiverde product te kunnen zien. Het huidige productie-peil van Paranam bedraagt 1800 tot 2000 ton per dag.

Nadat de lading uit de wagens van de trein in een onderaardse bak geworpen is, worden de brokken door een lopende band omhoog gevoerd teneinde fijn gekraakt te worden en van onreinheden te worden ontdaan. Natuurlijk gaat dit niet zo eenvoudig als uit deze korte beschrijving blijkt, doch den lezer zal ik niet vermoeien met de uiteenzetting die mij door een gids in het oor geschreeuwd werd in een poging het ontzettende gekraak en geraas waarmede het proces gepaard gaat te overstemmen.

Als het bauxiet aldus gezeefd en gereinigd is wordt het nog in enorme ovens gedroogd, d.w.z. van het water-gehalte ontdaan. Jammer genoeg was er geen schip zodat wij niet konden zien hoe het laden gaat. Om te zien hoe tenslotte het zuivere aluminium ontstaat zou men een reis moeten maken naar de fabrieken in de Verenigde Staten van Noord-Amerika.

Wij zochten „Captain Blood" echter op om de terugtocht naar Paramaribo te ondernemen, een tocht zonder avonturen, zij het dan ook dat mijn spiedend oog waarnam hoe een opgeschrikte slang het struikgewas inschoot om zich te bergen voor het sidderende, piepende gevaarte.

PATER BUHRS NAAR NEDERLAND.

Zondag aanstaande zal voor het eerst in vijftien jaar de bekende Pater Raphael Bührs O.P., kapelaan van San Mateo, naar Nederland gaan. De Pater is benoemd tot secretaris ad hoc van den Apostolisch Vicarius die Zondag aanstaande „ad limina" hoopt te gaan. Pater Bührs zal de reis tot en in Nederland medemaken. Voor het verdere vervolg van Monseigneur Verriets reis is tot secretaris benoemd Pastoor Jan Burgemeester O.P., pastoor van Gustavia (St. Barthélémy), die enige tijd geleden reeds vooruit reisde per schip.

Pater Bührs zal D.V. op 27 December as. Schiphol verlaten voor de terugkeer naar San Mateo, waar hij de 28e hoopt aan te komen.

Wij wensen den Pater een goede reis en behouden terugkeer.

DIASPORA.

Gouverneur Dr. P. A. Kasteel is hedenmorgen, vergezeld van Zijn gezin en den Kapitein-adjudant, naar Kralendijk vertrokken voor een driedaags bezoek aan Bonaire, waarbij tevens de eerste steen van het Tehuis voor Ouden van dagen zal worden gelegd.

Ook de Hee. Eugène A. Winters is mede vertrokken. De Commissie van Uitgeleide bestond uit de Heren Dr. C. Süthoff, Procureur-Generaal; F. J. J. Corver, Gouvernementssecretaris en Kapitein-Luitenant ter Zee H. J. Suermondt, Algemeen Militair Commandant.

Sergeant Frans Kasteel is inmiddels gisteren per schip naar New Orleans vertrokken om zijn studies bij de Jezuïeten voort te zetten; mejuffrouw Annemaria zal dezer dagen naar Washington gaan voor studie en de twaalfjarige Jongeheer Karel naar het Klein-Seminarie te Apeldoorn.

KLM-BUREAU GEOPEND.

Gistermorgen vond de ingebruikneming plaats van het nieuwe passagekantoor der KLM aan het Hendrikplein. Aan het hoofd van dit kantoor staat de heer Witzen Gijsbeek en de inrichting van het nieuwe bureau is zo dat men alleen al zou gaan vliegen met de KLM om in deze fleurige omgeving — het vroegere restaurant Aegis — te worden bediend. De heer Bouman en verdere chefs van de KLM, alsmede een aantal mensen uit handel, pers en industrie woonden de opening bij. Twee teletypes maken de bediening vlot en goed. Met de ene teletype staat men rechtstreeks in verbinding met de Landsradio en de andere teletypes voert naar Hato. Het kantoor is keurig uitgevoerd door den heer Abeen, die eens te meer een bewijs van zijn kunde heeft geleverd. Het bewijs harer service zal de KLM in dit kantoor evenwel niet leveren. Zij heeft reeds 25 jaren niet anders gedaan en dit nieuwe kantoor is er slechts de voortzetting van. Den KLM-mensen onze beste wensen met dit succes.

EYCK VAN VOORTHUIZENWEG.

Wij vragen ons af, waarom de verkeerspalen, die op het punt staan, waar de Van Eyck van Voorthuizenweg op de Van Slobbeboulevard uitkomt, niet eens worden opgeknapt. Indertijd mochten ze niet meer gebruikt worden omdat de Van Slobbeweg verduisterd moest worden (men herinnert zich de vernuftige regeling nog wel: geen auto's tot aan de hoek, maar wel verderop naar Piscaderabaai). Er is toen niet de hand gehouden aan het uiterlijk van deze palen, die overigens erg ongemakkelijk schijnen te zijn opgesteld. Ze geraakten in verval.

Dezer dagen heeft een het helemaal begeven. De brokken liggen aan de kant van de weg. Een veertien dagen later geleden heeft men enkele mannetjes aangesteld om op zijn elf en dertigst de brug over het Rifwater aldaar op te schilderen. Wij koesterden toen goede hoop dat deze lieden na veel rusten en weinig werken, toch tenslotte bij de verkeerspalen moesten belanden. Maar ze vertrokken en nu de toeristen weer komen, ligt daar een onaesthetisch verkeersobstakel.

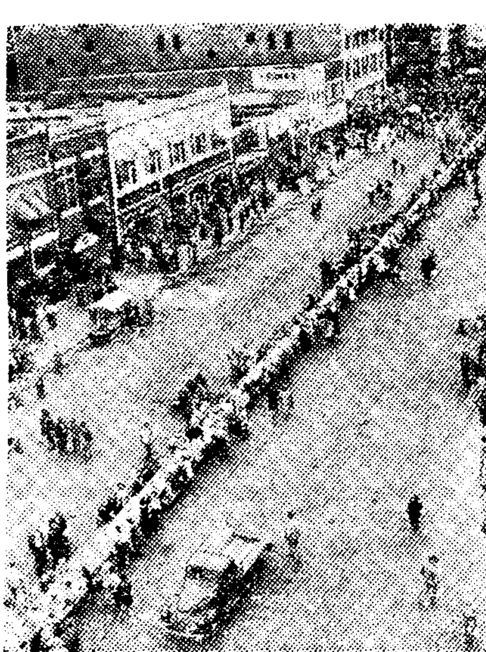

TABLE D'HOTE.

800 Meter lang is deze tafel, welke in Hutchinson werd aangericht ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan van de stad. De tafel werd opgesteld in de hoofdstraat, die gelukkig recht was. Alle gasten kregen: kip, salade, ham en taart.

JOOP ELLIS NAAR V.S.

Gisteren is de avocaat-generaal Mr. Joseph J. A. Ellis plotseling voor een ambtelijk bezoek naar de Verenigde Staten vertrokken.

UITGESTELD.

De lezing van Dominee Bos, die Vrijdag as. in het Cultuurcentrum zou gehouden worden, is in verband met de uitvoering van het Lener Concert op dezelfde dag tot later datum uitgesteld. De volgende week zal de lezing doorgang vinden.

PROF. LOGAN BIJ DEN GOUVERNEUR.

Gistermorgen ontving Zijne Excellentie de Gouverneur Prof. Dr. Rayford Logan van de Howard Universiteit te Washington.

KLEIN CURAÇAO OPERATIETERREIN.

In de nacht van Vrijdag op Zaterdag j. werden door de recherche op het eiland Klein Curaçao een aantal smokkelaars aangehouden. In de loop van de middag had de politie aanwijzingen gekregen, dat korte tijd geleden op Klein Curaçao door een Venezolaansen schoener-kapitein een grote voorraad sigaretten was achtergelaten, welke door Curaçaose smokkelaars was buit gemaakt en daarna Curaçao was binnengesmokkeld.

Nadat Vrijdagmiddag een der heren in Willemstad was aangehouden, werd de hulp der Marine ingeroepen. Door den Algemeen Militair Commandant werd een snel marinevaartuig ter beschikking gesteld, dat vervolgens onder commando van Commandan Jan Benjamin Kennema, naar Klein Curaçao uitvoer. Na enig zoeken werden de gezochte smokkelaars daar gevonden en aangehouden. Allen legden een volledige bekentenis af.

Twee hulpvuurtorenwachters, die eveneens in deze zaak betrokken waren, zijn nu ex-hulpvuurtorenwachters.

CURAÇAOSE ELFTAL VERLIEST.

In de gisteren gespeelde wedstrijd tegen Feyenoord heeft Curaçao de slag helaas verloren. Feyenoord won met 2—1.

AARDBEVING.

Een lichte aardbeving werd te Manilla gevoeld. Er schijnt niets te zijn beschadigd (Manilla, (AP) 21.8).

Zaandammer over Aruba.

Persgesprek met Hoofdonderwijzer van As

Drie dagen onderweg.

Uit de Typhoon (Zaandam):

Negen jaar geleden vertrok de heer A. H. van As, onderwijzer te Zaandam, naar West-Indië om daar op het kleine eiland Aruba een positie als Hoofd ener Gouvernements Mulo-school te aanvaarden. Het was een hele onderneming zich te vestigen op een klein tropisch eiland, dat slechts 30 km. breed lang en gemiddeld 6 km. breed is. Een eiland, dat niet uitmunt door natuurlijke schoonheid en waar de tropenzon voor de nodige hitte zorgt. Maar de leden der familie Van As zit de trek naar den vreemde in het bloed en dus trok de jonge onderwijzer naar West-Indië.

En thans is hij na negen jaar met verlof in Zaandam terug.

Vanzelfsprekend vroegen wij, zodra wij wisten, dat de heer Van As weer in onze stad was, een onderhoud met hem aan, dat ons welwillend werd toegestaan. Hij vertelde ons, dat hij, thans met zijn jonge Arubaanse vrouw en 3-jarig zoontje de reis door de lucht had gemaakt.

— „En hebt u een mooie reis gehad?" was onze eerste vraag.

— „Uitstekend", antwoordde hij. „Wij waren slechts drie dagen onderweg, doch daarvan hebben wij maar 28 uur behoeven te vliegen en wanneer u nu bedenkt, dat de afstand van Curaçao naar New York ongeveer gelijk is aan die van New York naar Amsterdam, is dit toch wel een enorme prestatie. Dat wij drie etmalen onderweg waren vond zijn oorzaak in de aansluitingen, doch daardoor hadden wij juist mooi gelegenheid om de prachtige stad Miami in het Zuiden van Florida en de volgende dag New York te bezichtigen. Van laatstgenoemde stad zijn wij toen via New Foundland en Schotland naar Amsterdam gevlogen, helaas zonder onze duinen te hebben gezien, want toen vlogen wij in dichte wolken, waaruit wij geheel onverwacht op Schiphol landden".

Het ligt voor de hand, dat thans het gesprek op de oorlog kwam. De heer Van As vertelde daarover het volgende:

„Om bij het eiland Aruba te blijven, dit heeft tijdens de laatste oorlog wat meer bekendheid verworven doordat het, met Curaçao een belangrijk aandeel heeft gehad in de bevoorrading van de geallieerde strijdkrachten met olie, gasoline en vliegtuigbenzine.

Op Aruba bestaat geen oliewinning, doch uitsluitend olieraffinaderij. Deze machtige industrie is Amerikaans en behoort aan de „Standard Oil". Er is ook nog een kleinere raffinaderij van de „Shell". Verder zijn er belangrijke vliegvelden, al met al een geheel, dat natuurlijk de aandacht der moffen moest trekken, doch dat men aan onze zijde, door de grote afstand van Europa, vrijwel als buiten gevaar beschouwde.

Daarin had men zich echter vergist. De allereerste aandacht bij ons was natuurlijk gericht op het binnenlands gevaar, nl. de moffen en de N.S.B.-'ers of sympathiserenden. Maar dat zaakje was spoedig opgelost. Want nauwelijks was op 10 Mei 1940 het bericht van de aanslag van Duitsland op Nederland in West-Indië bekend of in enkele uren waren wij op Aruba gemobiliseerd en hadden wij een legertje van 120 mariniers, ca. vijftig dienstplichtigen en 120 vrijwilligers op de been en in een minimum van tijd hadden wij de circa 200 Duitsers en misschien 150 N.S.B.-'ers opgepikt. Deze werden toen naar het eiland Bonaire overgebracht, waar zij thans nog veilig achter het prikkeldraad zitten.

Het scheen nu verder op ons eiland rustig te zullen blijven en dat is ook vrijwel het geval geweest, doch niet in de zee in onze onmiddellijke nabijheid.

Soldaten waren er voor ons nu genoeg, want direct na de mobilisatie landden er ook troepen van een Frans oorlogsschip en na hen kwamen de Engelsen en Schotten en ten slotte vele Amerikaanse soldaten en Porto-Ricanen.

Toen, in 1942, gebeurde plotseling het onverwachte. De Duitse duikboten waren de Oceanen overgestoken en weldra werden vele uitgaande geallieerde tank-boten de grond ingeboord. Eenmaal konden wij van de kust niet minder dan zeven tankboten tegelijk in vlammen zien opgaan! Zoals bij zovele andere gelegenheden had men de moffen ook hier onderschat. Maar de vreugde was voor de „heren" van korte duur. Want de Amerikanen, die over vele vliegtuigen beschikten, lieten er geen gras over groeien en pakten de bestrijding van de lucht uit zo radicaal aan, dat het heel gauw met die duikboot-aanvallen was afgelopen. Goed zichtbaar als de duikboten in het zeer heldere zeewater waren, vormden zij een gemakkelijke prooi voor de vliegers die er vele van naar de bodem der zee joegen. In den beginne hadden de moffen ook Aruba nog wel beschoten, doch dat was vrijwel effectloos".

— „En", vroegen wij, „hoe was de reactie op de West-Indische bevolking toen Duitsland verslagen was?"

— „Kalm", antwoordde de heer Van As. „Tijdens de September-opmars bij Arnhem geloofden wij op Aruba allen, dat het einde van de ellende voorbij was. Grote feestplannen werden voorbereid, want de Arubanen zijn niet anti-Nederlands. Toen kwam de desillusie, de zwarte winter in Nederland. De stemming daalde snel bij ons en kwam na de bevrijding niet meer op het peil van September. Het einde van de gruwelijke oorlog werd toen op Aruba op ernstige wijze en in dankstonden gevierd".

Hiermede eindigde het mondelinge onderhoud met den heer Van As, die ons verder nog een aantal belangrijke gegevens op schrift verschafte, die wij wegens plaatsgebrek helaas niet allen kunnen opnemen, doch waaraan wij nog het volgende ontlenen.

Aruba telt thans ca. 45.000 inwoners van 49 verschillende nationaliteiten, waarvan slechts 50 à 60% Arubanen zijn. Het eiland is modern en de bewoners zijn beschaafd. Wat in- en uitgaande schepen betreft is het Nederlands 3e haven. Voor Nederland is het bezit van dit eiland van enorme waarde met het oog op de scheepvaart- en luchtlijnen en de zich snel ontwikkelende betrekkingen met Zuid-Amerika.

Vermelden wij tenslotte, dat een broer van de jonge mevrouw Van As deel uitmaakt van de West-Indische deputatie, die thans in ons land vertoeft.

In September vertrekt de heer Van As met zijn gezin weer naar West-Indië, waar hij thans hoofd van een school te Willemstad op Curaçao wordt.

Naziegelden in Zwitserland.

Financieel compromis van Washington.

Dezer dagen zal te Bern de Zwitserse volksvertegenwoordiging in buitengewone zitting bijeenkomen, om, naar te verwachten is, haar goedkeuring te geven aan het „compromis van Washington", op de 25 Mei aldaar tot stand gekomen regeling van de financiële strijdvragen, die reeds langer dan een jaar de goede verstandhouding tussen Zwitserland enerzijds en Engeland, Frankrijk en de Verenigde Staten van Noordamerika andererzijds dreigde te verstoren.

De Geallieerden verweten aan Zwitserland, dat dit land in de oorlogsjaren Duitse nazi-gelden tot een in de honderden millioenen lopend bedrag heeft opgenomen.

Krachtens de door de militaire controleraad te Berlijn uitgevaardigde „wet" van 30 October 1945 eisten de Geallieerden de uitlevering van deze gelden, die in het intergeallieerde reparatiefonds gestort, niet voor de Duitse voorbereiding van een derde wereldoorlog zouden kunnen dienen. De Geallieerden vorderden bovendien de terugbetaling door Zwitserland van een groot gedeelte van het door Duitsland in de bezette landen geroofde goud, waarmede de Duitsers bepaalde Zwitserse leveringen en diensten zouden hebben betaald Ook hier ging het over een waarde van enige honderden millioenen Zwitserse franken.

Deze geallieerde eisen werden aanvankelijk door Zwitserland voor 100% afgewezen. Men ontkende ten stelligste, dat de „wet" van 30 October betrekking op het neutrale Zwitserland zou hebben. En wat het door Duitsland betaalde goud betreft, betwistten de Zwitsers, onder verzekering van hun eigen goede trouw, dat de Geallieerden overtuigend zouden hebben aangetoond dat dit goud inderdaad gestolen zou zijn geweest.

Toen de Geallieerden weigerden, op het Zwitserse denkbeeld van internationale arbitrage in te gaan, dreigde de half Maart begonnen Washingtonse conferentie tot regeling dezer financiele strijdvragen met een volkomen mislukking te eindigen. Doch de Zwitsers beseften heel goed, wat de funeste gevolgen voor hen zouden zijn: slechte verstandhouding met de grote Geallieerden, voortduren der blokkade der in Amerika bevroren Zwitserse gelden, handhaving van Zwitserse firma's op de „zwarte" lijsten, misschien zelfs belemmering van de aanvoer van levensmiddelen, steenkolen, industriele grondstoffen.

Daarom besloot de Zwitserse regering naar een compromis te streven. Hun rechtsopvatting handhaafden de Zwitsers. Doch om de eer aan zich te houden verklaarden zij een „beau geste" te doen in het belang van de wederopbouw van Europa. Zij boden aan, den Geallieerden voor dit doel een paar honderd millioen franken te betalen.

Toen begon het loven en bieden. Totdat eindelijk het compromis verkregen werd: de Zwitsers zullen de in Zwitserland aanwezige bezittingen van in Duitsland wonende Duitsers liquideren en 50% der opbrengst aan de Geallieerden betalen.

Men schat de waarde van deze 50% der opbrengst op 250 millioen Zwitserse franken. Bovendien zijn de Zwitsers bereid den Geallieerden goud ten bedrage van 250 millioen franken te betalen. De Geallieerden hunnerzijds zullen de Zwitserse firma's van de zwarte lijst schrappen, terwijl Noordamerika het aldaar geblokkeerde Zwitserse geld zal deblokkeren.

„Zwitserland zal dus achteraf nog een oorlogsschatting van 500 millioen franken aan de Geallieerden te betalen hebben!" protesteren de tegenstanders van het compromis, die bovendien spreken van een onder druk opgelegd ‚dictaat'. De Geallieerden hebben doen zien, dat zij in niet mindere mate dan vroeger Duitsland tegenover een zwak land misbruik van kracht hebben!

Volstrekt niet! luidt het antwoord van Stucki, den bekenden economischen onderhandelaar, die de leider der Zwitserse delegatie te Washington was. De Geallieerden hadden aanvankelijk geëist 1000 millioen franken uit de Duitse bezittingen in Zwitserland en 560 millioen franken aan goud, tezamen dus 1560 millioen franken. Zij verkrijgen 500 millioen. Mag men hier dus niet van een „compromis" ja zelfs van een „half-succes" voor Zwitserland spreken? En dit des te meer, omdat de Geallieerden zich neergelegd hebben bij de twee beginselen, die de Zwitserse regering als onaantastbaar had verkondigd: 1. de bezittingen der in Zwitserland levende, van nazie-smetten vrije Duitsers worden niet geliquideerd; 2. de Zwitserse souvereiniteit blijft bij de liquidatie der Duitse bezittingen geëerbiedigd, d.w.z. de liquidatie geschiedt door het Zwitserse clearing-instituut en niet door een geallieerde commissie, zoals de Geallieerden aanvankelijk verlangden.

Dat het Zwitserse instituut nauw voeling moet houden met een geallieerde commissie en dat bij meningsverschil internationale arbitrage beslissen zal is met de Zwitserse souvereiniteit geenszins onverenigbaar. Ongetwijfeld zal de grote meerderheid van het Zwitserse parlement de opvattingen van Stucki en zijn regering delen en zijn goedkeuring aan het compromis schenken. En misschien zullen ook in burgerlijke kringen velen het met de sociaal-democraten eens zijn, die betogen, dat Zwitserland na alle economische en financiële steun die het tijdens de oorlog wel gedwongen was aan Duitsland te verlenen, er nog betrekkelijk goedkoop van is afgekomen.

In ieder geval zal de zuivering der atmosfeer tussen Zwitserland en de geallieerden de offers wel waard zijn die het compromis van Washington aan Zwitserland heeft opgelegd.

ITALIË NAAR HET COMMUNISME.

Charles Poletti, oud-gouverneur van New York, deelde aan de pers mede, dat, indien de Parijse confrentie de vredeseisen voor Italië, opgesteld door de Grote Vier, ratificeert, Italië in wanhoop zal overslaan naar het communisme. Poletti reisde twee weken met een Amerikaanse delegatie door Italië. Deze delegatie maakt propaganda voor een rechtvaardige vrede voor Italië. Poletti zeide, dat de democratie sterk verzwakt is in Italië, en dat de Italianen van mening zijn, dat de Verenigde Staten van Noord Amerika hun beloften braken, die zij gaven, toen Italië in oorlog met Duitsland ging. (Parijs, (AP) 21.8).

HESS HEEFT GEHEUGENVERLIES.

De rechtbank te Neurenberg maakte bekend, dat volgens de mening van den gevangenisdokter Hess niet krankzinnig is, maar dat hij lijdt aan hysterisch geheugenverlies. Deze mededeling deed dokter G. M. Gilbert, nadat de advocaat van Hess vroeg om een nieuw onderzoek naar Hess' gezondheid. Gilbert zeide, dat Hess leed aan geheugenverlies en dat hij duidelijk tekenen toonde van een achtervolgingscomplex, maar dat hij toch kwaad van goed weet te onderscheiden.

Volgens zijn mededeling had Hess bij het begin van het rechtsgeding geheugenverlies. Op 30 November 1945 kwam er een plotseling herstel, maar tegen het eind van Januari begon de inzinking weer en begin Maart bevond hij zich weder in de staat van algemeen geheugenverlies. (Neurenberg, (AP) 21.8).

ZUIVELSTAKING IN LONDEN.

Meer dan 400 coöperatieven in de zuivelbranche te Londen zijn in staking gegaan. 400.000 mensen missen hierdoor melk, kaas enz. Men wil hogere lonen (Londen, (AP) 21.8).

DE REL IN CALCUTTA.

Gouverneur Sir Frederick Burrows van Bengalen deelde over de radio mede, dat Calcutta langzaam na vier dagen strijd tussen Hindoes en Mohammedanen weer rustig wordt. Het aantal doden wordt geschat op 3000 en de schade aan eigendommen beloopt millioenen.

Vóór den Gouverneur sprak Bose, een der voornaamste politici van de Congrespartij in Bengalen. Hij verzocht, dat Burrows zou worden teruggeroepen en dat Calcutta geplaatst zou worden onder militair toezicht, zij het maar voor ten minste twee weken. Ook de huidige geestelijkheid der Mohammedanen in Calcutta zou ontslagen moeten worden (Calcutta, (AP) 20.8).

KUNSTZUIVERING IN FRANKRIJK.

Regering en Kunst-corporaties in Frankrijk hebben een aantal artisten zuiverende straffen opgelegd variërende van 2 jaar tot 1 maand nonactiviteit voor onwaardige houding tijdens de bezetting. Aangezien de meeste straffen terugwerkende kracht hebben tot September 1944, is voor vele delinquenten het leed geleden. Het lijstje bevat enkele klinkende namen: de schilders Van Dongen, Derain, Vlaminck en Friesz; de beeldhouwer Despiaux, de componisten Florent Schmitt en Marcel Delannoy, de letterkundigen André Therive, Jean Ajalbert en Paul Fort. Slechts één dame heeft zich volgens deze lijst gecompromitteerd: Suzette Destry.

ANTI-CLERICALISME DER FRANSE SOCIALISTEN-JEUGD.

De anti-Katholieke houding in sommige kringen van de Franse Socialistische Partij, blijkt weer duidelijk uit een laatste nummer van het Socialistisch Jeugdblad „Jeunesse", dat een heftige aanval doet op de Kajottersbeweging, in antwoord op een artikel, verschenen in het Kajottersblad „Jeunesse Ouvrière", waarin een gematigde critiek werd gegeven op de Socialistische Jeugdbeweging.

„Jeunesse" neemt een zeer scherpe houding aan, waar het verklaart: „De Kajotters behandelen ons als „kameraden". Wij wensen eens en vooral duidelijk te maken, dat wij de Kajottersbeweging beschouwen als een werktuig van de klasse der onderdrukkers en van het clericalisme.

Wij beschouwen haar aanhangers niet als kameraden, maar als onverbiddelijke vijanden van de arbeidersklasse."

De bittere toon van deze verklaring wordt waarschijnlijk gedeeltelijk verklaard door het feit, dat de Kajottersbeweging heel wat meer leden telt dan de Socialistische Jeugdorganisatie en daarom als ongewenst mededinger wordt beschouwd. Het is ook een feit, dat de Socialistische Jeugdorganisatie steeds meer anti-katholiek geweest is dan de Socialistische Partij zelf, waarin gdurende de oorlog een minder scherpe houding jegens de Kerk veld won. De strijd tegen de katholieke school, in de laatste tijd weer ontbrand, toont echter, dat de oude anti-clericale methoden niet geheel vergeten zijn.

MUZIKALE GENEESKUNDE

Ofschoon elke dichter en psychiater wel weet, dat muziek een goede zielsmedicijn, hebben toch weinig ziekenhuizen tot heden systematisch deze als artsenij aangewend.

Thans is dit geschied te Washington. Ofschoon een nauwkeurige contrôle moeilijk is, schijnen toch de resultaten na zes maanden erg bevredigend. Het is geschied — en dikwijls ook —, dat muziek iets „los" maakt in zieken. Stommen of neerslachtigen zijn gaan spreken, gaan huilen; hun gevoelens braken los.

Wat zou muziek praeventief op onze politici kunnen inwerken en menswaardige gevoelens in hen los slaan!, aldus De Linie, die als zij onze Statenzaal kende wellicht Boskaljons Curaçaos Philharmonisch Orkest zou engageren.

De onzedelijkheid van de dienstplicht — VII.

Het Bederf van de Jeugd.

door

JOHN J. HUGO PR.

Als een deel van onze aanklacht tegen de dienstplicht zouden wij ook naar voren willen brengen: de opleiding die aan de soldaten gegeven wordt in het haten en de instructies in de grove methodes om te doden.

„Voordat hij (de soldaat) de vijand haat uit geheel zijn hart en met iedere vezel van zijn lichaam, zal hij slechts bang zijn... De haat moet de eerste natuur van den soldaat zijn". Dit is een voorbeeld van een instructie die men den Noordamerikaansen soldaten in Wereldoorlog II verschafte. De soldaat moet om mensenlevens niet geven; al zijn morele afkeer moet verdwijnen.

„De gemidelde Engelsman en Noordamerikaan lijdt helaas aan gewetenswroeging. Dit moet gij helemaal onderdrukken of het kan op een beslissend ogenblik uw eigen dood betekenen.

Een mof neerschieten is hetzelfde als een mug doodslaan. Dit moet gij goed onthouden en steeds voor ogen houden. Dan moet gij het in werkelijkheid een keer doen en gij zult na de bloedigste gevechten, slapen als een marmot". aldus een Majoor tot een groep geallieerde soldaten, die hij aan het opleiden is.

Zulk een opleiding werpt natuurlijk zijn wrange vruchten af, zoals blijkt uit de volgende uitlating van een geallieerden vlieger die 32 vliegtuigen had neergeschoten: „Het is een pretje... Ik vind het fijn om den vijand naar omlaag te doen tuimelen en de enige vraag die ik mij wel eens gesteld heb, nadat ik er weer eens een had neergeschoten was of hij nu vóór het bereiken van de grond uit elkaar zou vliegen of gebraden worden".

De barbaarse wreedheid van de Nazies is niet erger dan deze. Deze aanhaling is er ene uit de talrijke in de nieuwsbladen gedurende de oorlog. Zij leggen het zedelijk bederf bloot, waaraan onze soldaten blootstaan.

„Waar het hart vol van is, daar loopt immers de mond van over".

Dit is een voorbeeld van wat het militairisme doet en zal doen voor de jeugd. Het is niet overdreven wanneer wij zeggen, dat vandaag aan de dag het militairisme de jeugd leidt tot en bevestigt in het kwaad, haar door en door bederft, de slechte hartstochten verheerlijkt en ruimschoots gelegenheid geeft voor haar uitbreiding.

Vruchten van de haat.

Juist omdat de Nationaal-Socialistische jeugd-organisaties de jeugd ten verderve leidden, werden zij door wijlen Paus Pius XI veroordeeld:

„Wanneer de staat een staatsjeugd vormt, die gedwongen organisatie moet zijn voor allen, dan hebben — onder voorbehoud van de rechten der kerkelijke verenigingen — de jongemannen zelf en hun voor God verantwoordelijke ouders een natuurlijk en onvernietigbaar recht om te eisen, dat deze dwangorganisatie worde gezuiverd van alle gedragingen aan het Christendom en de Kerk vijandig die in de laatste tijd, ja nog tot op de huidige dag aan de gelovige ouders onoplosbare gewetensconflicten opleggen, doordat zij aan de staat niet kunnen geven wat in naam van de staat wordt verlangd, zonder God te onthouden wat Gode toekomt" („Mit Brennender Sorge").

De methodes welke op de Noordamerikaanse jeugd toegepast worden, zijn — ofschoon vrij van heidense mythen en materialistische ideologieën — in de practijk stotend voor het Christelijk gevoel. Al moge voor het grootste gedeelte het kwaad dat gesticht wordt inwendig zijn en daardoor niet rechtstreeks zichtbaar, toch is het juist daarom het grootste kwaad in Gods oog.

Er zijn echter ook rechtstreeks zichtbare gevolgen, gelijk het boven uiteengezette laat zien. De uitgebreide en schokkende zedelijke decadentie na de Eerste Wereldoorlog toonde de corruptie die de oorlog sticht maar al te goed aan. Wij kunnen nog een verdere decadentie verwachten na de Tweede Wereldoorlog. „Hij die niet met Mij verzamelt, verspreidt" (Matth. 12,30). De wet Gods moet in haar geheel nageleefd worden. Wanneer men mensen leert haten en hen leert om meedogenloos te doden, dan wordt hun gehele zedelijk karakter aangetast en zullen zij er niets ergs in vinden om ook andere voorschriften van de zedenwet te overtreden. Zodoende kunnen wij aan onze bezwaren tegen de dienstplicht ook nog deze derde voegen: „De dienstplicht bederft de jeugd".

DE MACHT VAN DE STAAT OVER HET LICHAAM.

Aan al de hiervoren opgesomde beperkingen van de macht van de staat moet nog een verdere en grotere beperking worden toegevoegd, die de hierboven genomen conclusies kracht bijzet.

Ofschoon de staat gezag heeft over het aardse leven van den mens, en het individu daarom bereid moet zijn om zich op te offeren voor het algemeen welzijn, toch heeft aan de andere kant ze ... de macht van de staat over het lichaam nog zijn grenzen, want, zoals St. Thomas het zegt reikt die macht niet zo ver dat zij zaken raakt welke aan de natuur van het lichaam toebehoren. (St. Thomas. IIa. IIae. 194, 5).

In zulke aangelegenheden is dus de mens niet verplicht het menselijk gezag, doch alleen Gode te gehoorzamen.

Paus Pius XI bevestigde deze leer, toen hij zeide:

„De burgerlijke overheid heeft echter over lijf en leden van haar onderdanen geen rechtstreekse macht; waar geen strafschuld aanwezig is en geen reden tot lijfstraffen gegeven is, kan zij nooit de gaafheid van het lichaam rechtstreeks krenken, en dat kan zij, noch om eugenetische redenen, noch om welke andere reden dan ook" („Casti Connubii").

Vrijheid van het lichaam.

Dit beginsel vindt dus, gelijk het laatste gedeelte aangeeft niet slechts toepassing op eugenetische gevallen maar geldt in het algemeen.

Behalve dat het de staat verbiedt om aan het lichaam van zijn burgers enig physiek letsel toe te brengen, verbiedt dit beginsel ook het wezenlijk noodzakelijke goede voor het lichaam aan te tasten. Daarom is, om het voorbeeld van St. Thomas aan te halen, de mens niet onderworpen aan het menselijk gezag „in alles wat het onderhoud van het lichaam en het voortbrengen van nakomelingen betreft".

Het is duidelijk dat deze rechten zeer nauw verband houden met de bizondere roeping van iedere persoon; en de Engelachtige Leraar zelf wijst erop, wanneer hij zijn stellingen betreffende dit onderwerp eindigt met de conclusie dat de mens niet verplicht is om zijn wereldlijke meerderen te gehoorzamen „in zaken betreffende het aangaan van het huwelijk of het blijven in de maagdelijke staat, of andere dergelijke zaken" (St. Thomas, t.a.p.).

Wat ook de verplichtingen van den burger mogen zijn, de Staat kan dus niet over het menselijk leven of zelfs niet over het menselijk lichaam beschikken, zoals hem dat goeddunkt, dat is, alsof hij daarover rechtstreekse en uitsluitende macht had, en de behoefte van de ziel die in dat lichaam woont, terzijde stellen.

Toch geschiedt dit door de dienstplicht, want daardoor zoekt hij algehele beschikkingsrecht te oefenen over hun roeping, hun gezin, hun rechten om te trouwen, hun leven, alsof er geen hoger doel was dan het bereiken van aardse doeleinden.

Vandaar dat zonder rechtstreeks een berbep te doen op de vrijheid van de persoonlijkheid van den mens, gelijk wij hierboven deden, het beginsel van de vrijheid van het lichaam reeds voldoende is om de algemene dienstplicht te veroordelen.

Natuurlijk vloeien de verplichtingen jegens het menselijk lichaam — dat op zich niet meer is dan het lichaam van een dier, — voort uit zijn innige gemeenschap met de geestelijke ziel; uit het feit dat het lichaam is de woonplaats van de menselijke persoonlijkheid en bovenal uit het feit dat het is de tempel van den Heiligen Geest.

Als de Kerk bij het begin van de heilige Vastentijd haar kinderen met as bestrijkt, houdt zij hun voor dat zij slechts stof zijn. Ook toont zij bij haar schone begrafenisplechtigheden, dat het lichaam niet met verachting behoort te worden behandeld. Wat ook het rechtmatig gezag van de Staat moge zijn over de stoffelijke behoeften van den mens, de vernietiging van het lichaam met een onsterfelijke ziel is een bescherming tegen de tyrannie die het lichamelijk leven van den mens geheel zou willen opslorpen.

NIEUWS-OVERAL

INFLATIE IN HONGARIJE.

Enige indruk van de toenemende monetaire ontwikkeling in Hongarije geven de volgende cijfers van de ontwikkeling der bankbiljettencirculatie in Hongarije, uitgedrukt in millioenen pengö:

31 Dec.	1938	863,4
31 Dec.	1940	1.386,6
31 Dec.	1942	2.958,3
31 Dec.	1944	11.132,0
30 Juni	1945	14.451,4
31 Dec.	1944	765.446,3
28 Febr.	1946	5.237.803,3

De inflatie neemt met steeds kleinere tussenpozen in steeds grotere mate toe. Eind Mei bracht de nationale Bank biljetten van 100 milliard pengö in omloop; thans is men reeds toe aan biljetten van 1 billioen pengö. De biljetten met een waarde beneden 100.000 pengö heeft men als wettig betaalmiddel ongeldig moeten verklaren. Men zou zijn leveranciers zelfs voor geringe dagelijkse aankopen onder een papierlawine bedelven, als men met dergelijke biljetten zou mogen betalen. De steeds groter wordende snelheid waarmede de biljettencirculatie toeneemt, wordt, als gevolg van de overhaaste vlucht in goederen, nog verre overtroffen door de vaart waarmede de waarde van het geld daalt. Hierdoor ontstaat de paradoxale toestand, dat, ondanks de astronomische grootte van de geldhoeveelheid, er toch nog steeds gebrek aan ruilmiddelen heerst.

PARIJSE VERKEER NORMAAL.

Opmerkelijke verbetering van het Parijse verkeer kan worden gemeld. De metro-dienst is vrijwel normaal. Ruim 100 autobuslijnen functionneren weer. Het aantal taxi's bedraagt thans ruim 6000 en zal binnenkort op 8000 worden gebracht.

Sport Rubriek.

„Officiële Mededelingen„

van

De Curaçaose Voetbalbond

WEDSTRIJD UITSLAGEN.

Van Zondag, 11 Augustus 1946:

Knock-Out Wedstrijden A-klasse:

Jong Curaçao — Transvaal 3—0.

Competitie B-klasse:

S.I.T.O. — Asiento Niet doorgegaan (scheidsrechter niet opgekomen).

Competitie Junioren:

Transvaal — S.U.B.T. Niet doorgegaan Transvaal niet opgekomen

Van Zaterdag, 17 Augustus 1946.

Knock-Out Wedstrijden A-klasse:

S.U.B.T. — C.S.C. 1—0.

Van Zondag, 18 Augustus 1946:

Knock-Out Wedstrijden A-klasse:

Jong Holland — Vitesse 2—1.

Jong Curaçao — S.U.B.T. 4—0.

Competitie B-klasse:

B.O.Y.S. 1 — D.N.S. 1 0—3.

WEDSTRIJD PROGRAMMA

RIF STADION.

Knock Out Wedstrijden A-klasse.

Zaterdag, 31 Augustus 1946: Winnaar C — Winnaar D **Finale**

Door de vereniging „Lions International" is een prachtig trophee voor de winnaar van deze serie-wedstrijden, waarvan de finale op 31 Augustus 1946, dus Koninginnedag gespeeld zal worden, beschikbaar gesteld. De mooie beker is te bezichtigen in de étalage van de Firma Gosen aan de hoek van de Heren- en Bredestraat.

MUNDO NOBO

Competitie B-klasse:

om 4.30 uur n.m.

Zondag, 1 September 1946: Veendam — P.S.V.

Zondag, 8 September 1946: S.I.T.O. — Veendam

Zondag, 15 September 1946: Zeemacht — M.Y.O.B.

Competitie Reserve B-klasse:

10 uur v.m.:

Zondag, 8 September 1946: M.Y.O.B. 2 — B.O.Y.S. 2

Junioren:

Zondag, 1 September 1946: S.I.T.O. — Jong Holland

Zondag, 15 September 1946: S.I.T.O. — Transvaal

ASIENTO-TERREIN.

Zondag, 25 Augustus 1946: Asiento 1 — Veendam 1

Zondag, 8 September 1946: Asiento 1 — P.S.V. 1

De vereniging „Willemstad" heeft zich uit de competitie B-klasse teruggetrokken. Derhalve komen alle door deze vereniging gespeelde wedstrijden te vervallen, en zullen als niet gespeeld worden beschouwd.

BOETE:

De vereniging „Transvaal" is beboet met ƒ 5.— en 2 winstpunten in mindering op de ranglijst van de competitie Junioren, wegens niet opkomen in de wedstrijd tegen S.U.B.T. (11.8.46).

RECTIFICATIE:

Jong Curaçao — Vitesse 0—2 (28.7.46).

HET BESTUUR.

Gouvernements - Normaallessen

verbonden aan de A. M. S.

Inschrijving van nieuwe leerlingen op

Maandag 26 Augustus van 4 uur tot half 6 in de Hendrikschool.

De Directeur.

J. H. SPROCKEL.

2-1

Bekendmaking

Het Wnd Hoofd v| het Departement Sociale & Economische Zaken maakt hierbij bekend, dat gezien de huidige schaarschte van eetbare oliën, met ingang van 26 Augustus e. k. uitvoer van deze soort artikel verboden is Met ingang van denzelfden datum wordt toegestaan dat voorloopig gezin, waaronder mede wordt verstaan alleenstaande perpersonen, per maand 5 pond natuurboter (dus geen margarine of andere soorten vetten) wordt verzonden.

Verlofgangers en repatriërenden mogen behalve 5 kg. vet en 5 kg. meel, 10 kg natuurboter per gezin medenemen.

Deze hoeveelheden bedragen voor alleenstaande personen de helft.

Het verbod van uitvoer van eetbare oliën geldt ook voor bovenstaande categorie van personen

Het Wnd. Hoofd voornoemd.

Mr. H. J. M. Hoogeveen

2 1

Bekendmaking

Het wnd. Hoofd van het Departement Sociale en Economische Zaken maakt hierbij bekend, dat overeenkomstig artikel 2, lid van het Besluit van den 5den April 1946, ter uitvoering van artikel 3 lid 2 van de Landsverordening tot Inschrijving van Arbeidskrachten 1945, de arbeider verplicht is tot de indiening van drie goedgelijkende pasfoto's.

Dienovereenkomstig wordt iederen arbeider in den zin van bovengenoemde Landsverordening, (zij die minder dan 10 000 gulden per jaar verdienen) verzocht, zoo spoedig mogelijk, hetzij rechtstreeks hetzij door tusschenkomst van zijn werkgever drie goedgelijkende pasfoto's te zenden aan het Departement Sociale en Economische Zaken, afdeeling „Inschrijving van arbeidskrachten" Scharlooweg 76.

Op de achterzijde van deze foto's moeten de naam, de voornamen en het adres van den arbeider vermeld staan.

Het wnd Hoofd voornoemd.

2-1

BEKENDMAKING

Ondergeteekende maakt hierbij aan diegenen, die tot grondaankoop wenschen over te gaan, bekend, dat zij zich vooraf met den ambtenaar belast met het Domeinbeheer in verbinding stellen, zulks in verband met de voorgenomen wijziging der districtsbegrenzingen.

De Wnd. Gezaghebber.

SCHUTTE.

3-3